

Jak střední školy podporují žáky s odlišným mateřským jazykem?

Národní ústav pro vzdělávání realizoval v loňském roce rozsáhlý monitoring středních škol po celé ČR s cílem zjistit, jakým způsobem školy podporují žáky s odlišným mateřským jazykem.

Monitoring probíhal v období únor 2018 – prosinec 2018 na vzorku **186** škol ve všech 14 krajích České republiky. Zastoupeny byly školy soukromé i státní, odborné školy, učiliště i gymnázia. S jednotlivými zástupci škol byly vedeny otevřené rozhovory.

Z celkového počtu 88 408 žáků dotazovaných škol, bylo 2 015 žáků – cizinců a 1 510 žáků s OMJ. Pedagogické podpory formou podpůrných opatření podle §16 školského zákona se dostávalo **více než polovině žáků** (tj. 251 ze 476) s nedostatečnou znalostí češtiny, z toho však jen 98 žákům (tj. **20,5 %**) bylo **přiznáno podpůrné opatření 2. a 3. stupně**. Nutno také podotknout, že **nejčastěji tato podpůrná opatření poskytují školy v Praze**, kde se také vzdělává tradičně nejvyšší počet žáků s odlišným mateřským jazykem (více než třetina celkového počtu).

Kraj	Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Pardubický kraj	Královéhradecký kraj	Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Podpůrná opatření 1. st. (PLPP)	58	2	1	71	1	4	0	11	0	2	3	0	0	0
z nich na školu	2,5	0,2	0,0	5,9	0,1	0,2	0,0	1,4	0,0	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0
Podpůrná opatření 2. a 3. stupně	53	5	0	8	12	6	1	3	0	3	3	0	1	3
z nich na školu	2,3	0,5	0,0	0,7	0,8	0,3	0,3	0,4	0,0	0,3	0,3	0,0	0,1	0,1

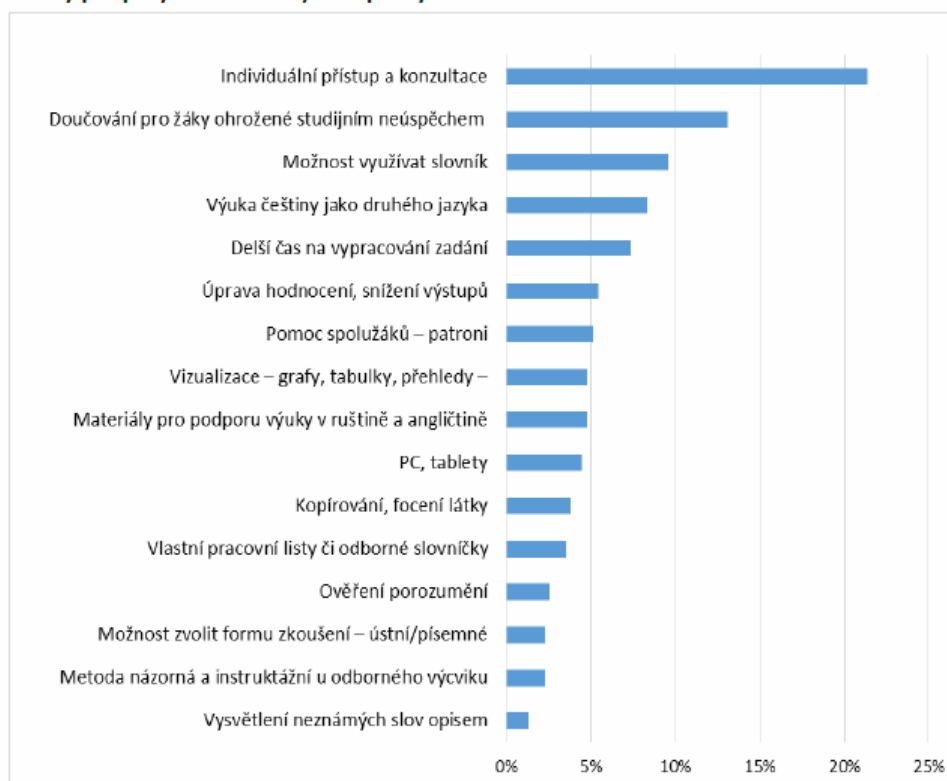
Obecně lze z výsledků monitoringu konstatovat, že větší podporu poskytují žákům školy odborné než gymnázia, kde studují již žáci převážně na výborné jazykové úrovni a větší podporu podle oslovených zástupců škol nepotřebují.

V rámci přiznané podpory 2. nebo 3. stupně pak byli žáci nejčastěji podpořeni zohledněním individuálního pracovního tempa a doučováním češtiny formou pedagogické intervence.

Přiznaná podpurná opatření	Počet	Podíl
Zohlednění individuálního pracovního tempa, navýšení času při testech	22	31,0 %
Pedagogická intervence – doučování češtiny	18	25,4 %
Speciální materiály – slovníky, učebnice ČDJ, vizuální pomůcky	11	15,5 %
Ověřit pochopení zadání	7	9,9 %
Zohlednit specifickou chybovost	5	7,0 %
Poskytovat podporu a zpětnou vazbu	5	7,0 %
Speciálně pedagogická intervence – posílení přípravy na školní práci	3	4,2 %
CELKEM - počet žáků - cizinců	71	100,0 %

Střední školy však poskytují podporu svým žákům i bez doporučení ŠPZ, nejčastěji jde o PLPP (nebo individuální přístup) a doučování češtiny. Na to získávají školy peníze převážně prostřednictvím „šablon“ z rozpočtu MŠMT. Důvodem bývá zejména jednoduchá související administrativa. Kromě toho školy často svým studentům poskytují např. možnost používat slovníky či delší čas na vypracování zadání.

Formy podpory žáků-cizinců/OMJ poskytované školami

META, o.p.s. – Společnost pro příležitosti mladých migrantů

Ječná 17, 120 00 Praha 2

tel.: +420 222 521 446, 775 339 003

e-mail: info@meta-ops.cz

IČ: 26982633

DIČ: 26982633

Bankovní spojení: 2300884089/2010 Fio Banka, a. s.

<http://www.meta-ops.cz>

Z uvedeného šetření na středních školách také vyplynuly jisté požadavky samotných škol. Za velmi důležité školy považují, aby žáci středních škol, kteří neukončili povinnou školní docházku v ČR, nebo jejichž znalost češtiny při přijímacích zkouškách je nedostačující, museli absolvovat před nástupem na střední školu intenzivní jazykový kurz – ideálně v období letních prázdnin (14,3 %). Vzápětí ale školy dodávají, že na realizaci takových kurzů nemají finanční ani personální kapacity, a proto navrhují, aby je organizovaly kraje. Samotné školy pak pojmenovávají potřebu metodické podpory a materiálů nejen pro výuku češtiny jako druhého jazyka, ale také pro výuku dalších, všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů.

Podle výsledků šetření se také ukazuje, že je připravenost a informovanost učitelů středních škol nedostačující.

Výsledky monitoringu a další podrobnosti čtěte ve **[Zprávě z monitoringu pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky – cizince v roce 2018.](#)**

Na základě Zprávy z monitoringu NÚV připravila Mgr. Michaela Jiroutová, META, o.p.s.
11. dubna 2019

Zdroj: Národní ústav pro vzdělávání - 2019

META, o.p.s. – Společnost pro příležitosti mladých migrantů

Ječná 17, 120 00 Praha 2

tel.: +420 222 521 446, 775 339 003
e-mail: info@meta-ops.cz

IČ: 26982633

DIČ: 26982633

Bankovní spojení: 2300884089/2010 Fio Banka, a. s.
<http://www.meta-ops.cz>